

СТАНОВИЩЕ

върху материалите за участие в конкурс за заемане на академична длъжност "доцент", област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, ПН 6.3. Животновъдство, научна специалност „Специални отрасли (пчели и буби)“, по дисциплината „Пчеларство“, обявен от Лесотехнически университет в ДВ бр. 102/ 08.12.2023 г. код на процедурата AGR – AsP – 1123 – 120.

Кандидати за участие в конкурса са:

1. гл. ас. д-р Цветелина Алипиева Николова

Изготвил становището: д-р Румен Игнатов Томов, професор по ПН 6.2. Растителна защита от Лесотехнически университет.

1. Кратки биографични данни за кандидата

Гл. ас. д-р Цветелина Николова завършва Лесотехнически университет през 2005 и образователно-квалификационна степен Магистър-агроном. През 2017 г. придобива образователна и научна степен „Доктор“ в Лесотехнически университет по научна специалност „Специални отрасли“ (Буби) от професионално направление 6.3 „Животновъдство“, защитавайки дисертация на тема: “Изменение на биологичните признаци при черничевата пеперуда под влияние на фуражи, събирани от райони с високо съдържание на тежки метали в почвата”.

Гл. ас. Николова започва трудовия си стаж през 2008 г. като асистент в Агрономически факултет на Лесотехнически университет, а от 2019 до сега е гл. асистент в във същия факултет. Тя има трудов стаж в Лесотехнически университет 16 години.

През периода 2015-2024 г. е повишавала своята квалификация чрез участието си в 16 броя обучения, както следва: Лятна езикова школа (2015), Работа с SPSS (2015), Работа с free open source/R software (2015), Опазване на околната среда (2015), Биостатистика (2015), Компютърни умения (2015), Обучение за работа и поддръжка на платформа за електронно обучение “Blackboard Learn”(2014), Състояние и перспективи пред градското градинарство (2022). Гл. ас. Николова е участвала в специализация по бубарство в Опитна станция по бубарство и земеделие – Враца, както и в двуседмична специализация в Университета по аграрни науки и ветеринарна медицина - Букурещ, в рамките на която е извела 8 часа лекции пред чуждестранни студенти.

Гл. ас. д-р Цветелина Николова е участвала в 12 научно-изследователски и образователни проекта. Автор е на 23 бр. научни труда, и 2 бр. учебни пособия. Участвала е в 8 научни форума.

Научните резултати, публикувани в 2 бр. от публикациите ѝ са отразени в научната литература с 4 бр. цитирания.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискуемите съгласно Правилника за РАС в ЛТУ;

Представените от гл. ас. д-р Цветелина Николова документи и материали по настоящия конкурс отговарят на изискванията на Правилника на РАС в ЛТУ. Наукометричните показатели надхвърлят с 75 точки минималните изисквани точки за заемане на академична длъжност "доцент" за ПН 6.3. Животновъдство от групи А, В, Г и Д. В допълнение на това гл. ас. Николова е изпълнила и 180 точки от група показатели Е, с което общият брой изпълнени точки е 655 при изискуеми 400, разпределени по групи показатели, както следва: А-50; В 100; Г 265; Д 60; Е 180.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

От 2008 г. до сега гл. ас. д-р Цветелина Николова е преподавател в областта на специалните отрасли в Лесотехнически университет. Тя е титуляр на учебните дисциплини „Пчеларство“ и „Бубарство“ от учебните планове на специалности „Агрономство“ и „Растителна защита“ от ОКС „бакалавър“, на които чете лекции и извежда упражнения. В допълнение на това тя извежда упражненията на дисциплините „Основи на животновъдството“ и „Частно животновъдство“. В ОКС „Магистър е титуляр на дисциплините „Опрашване на земеделските култури“, „Медоносни растения и пчелна паша“ и „Почвено здраве“.

Гл. ас. д-р Цветелина Николова е самостоятелен автор на „Ръководство по пчеларство и съавтор на „Ръководство за упражнения по бубарство, които са ценни учебни помагала, както за студентите, така и за специалистите от практиката.

Тя е била ръководител на 8 броя успешно защитили дипломанти. Участвала е в проект „Студентски практики – фаза 1 и 2“ като академичен наставник, както и в два проекта, финансирани от Оперативните програми, в качеството си на член на целевата група.

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата

4.1. Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

Гл. ас. д-р Цветелина Николова е участвала в 5 бр. научни проекта, финансирани от НИС на Лесотехнически университет със средства от Държавния бюджет, в която е била член на научния колектив. В допълнение на това е участвала в три проекта, финансирани от Оперативните програми, както и в един международен образователен проект, финансиран от програма Еразъм+.

4.2. Характеристика на публикуваните научни резултати

Гл. ас. д-р Цветелина Николова участва в конкурса с 15 труда, публикувани след придобиването на АД гл. асистент, както следва: хабилитационен труд – монография – 1 брой; статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 11 броя; статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 1 брой; публикувано университетско учебно пособие или учебно пособие, което се използва в училищната мрежа – 2 броя.

Научните публикации на гл. ас. Николова са 12 и са публикувани в 4 броя научни списания (Животновъдни науки, Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, Scientific Papers. Series D. Animal Science, Bulgarian Journal of Agricultural Sciences), едно от които чуждестранно. Десет от публикациите са на чужд език.

4.3. Отражение на научната дейност на кандидата в литературата (цитируемост)

Научните резултати на гл. ас. д-р Цветелина Николова са получили отзвук у нас и в чужбина в рамките на 4 броя цитирания на две от нейните публикации.

4.4. Приноси в трудовете на кандидата (научни, научно-приложни, приложни)

Научните приноси на гл. ас. д-р Цветелина Николова са безспорни и са фокусирани в следните направления: (1) Проучвания на медоносната растителност, (2) Проучване на възможностите за развитието на пчеларството в различни райони (3) Проучване на факторите, оказващи влияние на храненето на копринената буба.

Основната част от приносите на гл. ас. д-р Цветелина Николова са с оригинален характер.

1. Проучвания на медоносната растителност

В разработената монография е представена обобщена информация за морфологичните и биологичните особености, отделянето на нектар и прашец, захарно съдържание, медопроодуктивност и влиянието на климатичните промени върху медоносните растения, което е полезна основа за бъдещи научни изследвания (В 3.1). Проучено е въздействието на биовъглена върху медоносния потенциал на *Cucurbita pepo* var. *giromontia*, *Vicia faba* и *Phacelia tanacetifolia* Benth (В 3.1).

Извършена е оценка на медоносните ресурси в района на УОП „Враждебна“ – гр. София (В 3.1). Доказано е, че шафрановият минзухар е добро растение като източник на храна и мед в условията в района на гр. София (Г 7.6). В условията на гр. Ихтиман и гр. Койнаре е доказано, че медоносната растителност около пчелините е достатъчна за развитието на пчелните семейства през целия пчеларски сезон (Г 7.7).

Установена е медопроодуктивността на черешови сортове в Кюстендилски район (Г 7.3), както и на ябълкови дървета (Г 7.4). Установено е, че дърветата присадени на подложка М 9 отстъпват по захарно съдържание на нектара, в сравнение с тези, присадени на ММ 106.

2. Анализ на възможностите за развитието на пчеларството в различни райони

Установена е възможността за развитие на пчелните семейства в учебно-опитния пчелин на УОГС „Петрохан“ с. Бързия (Г 8.3). Оценен е медоносният потенциал на видове от сем. Fabaceae (В 3.1) и род *Tilia* (Г.7.12) в градски условия. Установено е, че пчелните семейства, отглеждани в кошери система Лангерот Рут, доказано имат най-висока годишна активност на снесени яйца за трите пчеларски сезона в сравнение с кошери Дадан Блат с 12 рамки, Дадан Блат с 10 рамки, Роже Делон (РД) и Фарар (Г.14).

3. Проучване на факторите, оказващи влияние на храненето на копринената буба.

Доказано е, че климатичните фактори (температура и влажност) са благоприятни за отглеждането на черница в Софийска котловина за производство на черничев лист (Г.13).

Потвърден е, положителният ефект на изкуствена храна с добавен екстракт от *Origanum vulgare* L. върху *Bombyx mori* L. хибрид 11xVB1xH2xHB2 чрез проявя на по-добър растеж и развитие (Г 7.8). Потвърдено е, че копринените буби и пеперудите на *Bombyx mori* L. възприемат добре изкуствена храна с добавен екстракт от *Tribulus terrestris* L. и оказват влияние върху скоростта на растеж и какавидиране (Г 7.9). Активните вещества в растението дори в минимални количества имат положителен ефект върху организма на изследваните гъсеници (Г 7.10).

Доказано е, че високото съдържание на тежките метали олово и цинк във фуража води до намалено тегло на пашкула, тегло на обвивката, дължина и тегло на нишката на копринената буба от хибридите Супер 1 × Хеса 2, Бакса 1 × Свила 2 и от породата Ком 1 (Г 8.2). Установено е, че високото съдържание на тежки метали потиска жизнеността, удължава се продължителността на ларвния период, добивът на пашкули намалява (Г 8.5).

Приносите от научните изследвания на гл. ас. д-р Цветелина Николова с **приложен характер** са както следва:

Представената монография включва обобщена информация за медоносната растителност с оглед успешното планиране и организация на пчеларските дейности, която я прави ценен източник на информация за пчеларството (В 3.1).

Извършеният анализ на състоянието, тенденциите и перспективите на пчеларството в нашата страна и в Европейския съюз през периода 2012–2021 г. е основа за стратегическо планиране на развитието на пчеларството в България (Г 7.2).

Установено е, че градските условия са подходящи за развитие на пчелните семейства, тяхната сила и медопродуктивност (Г 8.1), което допринася за развитието и разнообразяването на градското земеделие.

Доказано е, че условията в района на гр. София са благоприятни за отглеждане на шафранов минзухар като медоносна култура (Г 7.5; Г 7.6), което е предпоставка за неговото отглеждане в района на гр. София.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Личното участие на гл. ас. д-р Цветелина Николова в проведените научни разработки и публикуваните материали е безспорно. Тя е самостоятелен автор на една монография и броя седем от представените публикации (№№В 3.1, Г 7.1, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11), а на останалите 5 публикации е първи автор (№№Г 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 8.1).

6. Критични бележки и препоръки

Като материали по конкурса са представени публикации, които са публикувани преди датата на придобиване на АД гл. асистент и те не би трябвало да се имат предвид при калкулирането на общия брой минимално необходими точки.

7. Лични впечатления

Въз основа на професионалните ми контакти с гл. ас. д-р Цветелина Николова, бих я определил като изключително мотивиран и целенасочен преподавател, изследовател и експерт в областта на пчеларството.

8. Заключение

Във връзка с посоченото по-горе, **ПРЕДЛАГАМ кандидатът** гл. ас. д-р Цветелина Алипиева Николова да заеме академичната длъжност "доцент" по дисциплината „Пчеларство“ от ПН 6.3. Животновъдство.

Изготвил становището:

Становището е предадено на: 12.4.2024 г.

проф. д-р Румен Томов